

RÅD OCH RIKTLINJER 1984:2

Uppgiftsskyldighet vid täkt och stenkrossrörelse

- allmänna råd

NATURVÅRDSVERKET

ISBN 91-7590-215-X
ISSN 0347-5506

Ansvarig utgivare Ingvar Bingman,
Naturvårdsverkets informationsenhet
Beställningsadress Liber distribution
Förlagsorder, 162 89 Stockholm
Telefon 08 / 739 91 30
Tryck ab RH tryck & reklam, Tyresö 1984

Innehåll

FÖRORD	4
1 LAGSTIFTNING OCH FÖRARBETEN	5
1.1 Naturvårdslagens 18 a §	5
1.2 Naturvårdsförordningens 27 a §	5
1.3 Proposition 1981/82:220	5
2 ALLMÄNNA RÅD	6
2.1 Undantag från uppgiftsskyldigheten	6
2.2 Bearbetning och användning av lämnade uppgifter	6
2.3 Sekretess	7
3 UPPGIFTSFORMULÄR	8
3.1 Blankett	8
3.2 Ifyllnadsanvisning	10
3.3 Inlämning av uppgifterna	12
Bilaga 1 Kungörelse med föreskrifter om uppgiftsskyldighet vid täkt och stenkrossrörelse SNFS 1984:10, NV:19	

Förord

Enligt naturvårdslagens 18 a § gäller sedan den 1 juli 1983 skyldighet för den som bedriver täktverksamhet eller stenkrossrörelse att lämna uppgifter om verksamheten till länsstyrelsen som underlag för naturvårdsplaneringen. Syftet härmed är dels att få fram ett underlag som gör det möjligt att bättre än hittills beakta hushållningsaspekter vid ärendeprövningen, dels att få underlag för upprättande och revidering av grushushållningsplaner. I denna publikation redovisas lagbestämmelser och aktuella förarbeten samt lämnas rekommendationer om tillämpningen av bestämmelserna och om vilken blankett som skall användas för uppgiftslämnandet.

Rekommendationerna riktar sig främst till den personal vid landets länsstyrelser som kommer att ansvara för handläggning och administration av uppgiftsfrågor enligt 27 a § naturvårdsförordningen. Även för den som är uppgiftsskyldig och som söker information utöver den som lämnas i samband med att uppgiftsblanketten sänds ut bör rekommendationerna vara användbara.

Ett förslag till uppgiftsblankett med ifyllnadsanvisning har remitterats till länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Kronobergs, Malmöhus, Göteborgs och Bohus och Västerbottens län samt till Sveriges geologiska undersökning, statistiska centralbyrån och statens vägverk. Härutöver har övriga länsstyrelser, Svenska kommunförbundet, statens järnvägar, statens vattenfallsverk, Grus- och Makadamföreningen, Svenska Byggnadsentreprenörsföreningen och Svenska Betongföreningen givits tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Ett slutligt förslag till uppgiftsblankett och ifyllnadsanvisning har remitterats till Företagens uppgiftslämnardelegation och Svenska språknämnden.

Solna i oktober 1984

Statens naturvårdsverk

1 Lagstiftning och förarbeten

1.1 Naturvårdslagen (NVL) 18 a §

"Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för den som driver täktverksamhet eller stenkrossrörelse att lämna de uppgifter om verksamheten som behövs som underlag för planering av naturvården."

1.2 Naturvårdsförordningen (NVF) 27 a §

"Den som utövar täktverksamhet för vilken tillstånd krävs enligt 18 § naturvårdslagen (1964:822) skall årligen till länsstyrelsen lämna uppgifter om produktionen av sten, grus, sand, morän och torv enligt föreskrifter som meddelas av statens naturvårdsverk. Samma uppgiftsskyldighet åligger den som driver en stenkrossrörelse som inte ligger i anslutning till en täkt.

Länsstyrelsen får medge undantag från skyldigheten enligt första stycket om uppgifterna saknar betydelse för planeringen av naturvården inom länet."

1.3 Prop. 1981/82:220

Departementschefen anför:

"För att åstadkomma en bättre planering av täktverksamheten och en god hushållning med olika slags täktmaterial behövs det som naturvårdskommittén anför - förutom de uppgifter som kommer fram vid täktinventeringarna - löpande uppgifter om produktionen och om hur stora kvantiteter som finns kvar att bryta i lovgivna täkter."

"Med hänsyn till att torvtäkternas omfattning väntas öka bör uppgiftsskyldigheten enligt min mening avse även sådana täkter. Uppgifterna bör bl a avse mängden och kvaliteten av de material som produceras. Små täkter bör undantas från uppgiftsskyldigheten. Täkt av s k kvalificerade industrimineral bör omfattas av uppgiftsskyldigheten i den mån sådana mineral ingår i täkter för vilka tillstånd erfordras enligt naturvårdslagen."

Specialmotivering

"Uppgiftslämnandet skall vara enkelt och så litet betungande som möjligt. Endast sådana uppgifter som är av någon betydelse för planeringen av naturvården behöver samlas in. Som framgår av den allmänna motiveringen bör sålunda små täkter undantas från uppgiftsskyldigheten. Till denna kategori bör räknas sådana täkter som från hushållnings- och planeringssynpunkt är av litet intresse. Täkter för vilka samma uppgifter lämnas i annan ordning bör också undantas från uppgiftsskyldigheten enligt denna lag."

2 Allmänna råd

Vilka uppgifter som skall lämnas och när uppgiftsskyldigheten enligt 27 a § NVF skall fullgöras anges i naturvårdsverkets författningssamling SNFS 1984:10, NV: 19, som ingår som bilaga i denna publikation (bilaga 1). I det följande ges rekommendationer om när undantag från uppgiftsskyldigheten kan medges, hur lämnade uppgifter bör användas, om sekretess och om vilken blankett som skall användas och hur denna skall fyllas i.

2.1 Undantag från uppgiftsskyldighet

Täkter som saknar betydelse från hushållnings- och planeringssynpunkt bör undantas från uppgiftsskyldigheten. Sådana täkter kan t ex vara mindre täkter som försörjer några få gårdar, en by eller ett bostadsområde med täktmaterial för främst underhåll.

Beslut om undantag från uppgiftsskyldigheten bör fattas samtidigt med beslut om täkttillstånd och anges i täkttillståndet. För pågående täkter bör en genomgång göras av vilka som bör undantas. Tillståndshavarna bör snarast underrättas om beslut om undantag från uppgiftsskyldigheten.

2.2 Bearbetning och användning av lämnade uppgifter

Vid ärendehandläggningen används de insamlade uppgifterna för att klarlägga om de behov som en ansökt täkt avser tillgodose redan täcks av befintliga tillståndsgivna täkter. Enklast sker detta genom att länsstyrelsen i samband med prövningen av ansökan gör en sammanställning

av situationen i befintliga täkter inom en del av eller hela det grusförsörjningsområde i vilket den ansökta täkten ingår. Inom områden där flera ansökningar kan förväntas kan det vara lämpligt att göra sådana sammanställningar i förväg.

I samband med upprättande av grushushållningsplaner skall sammanställningar göras av befintliga tillgångar av naturgrus och alternativa material. De uppgifter som de som bedriver täkt eller stenkross lämnar utgör en nödvändig komplettering till de regionala inventeringar som utförs. För att grushushållningsplaner skall kunna utgöra ett aktuellt handlingsprogram för hanteringen av frågor om naturgrus och alternativa material krävs att planerna revideras med vissa mellanrum. Dessa revideringar kommer till stor del att grunda sig på de uppgifter som lämnas enligt 27 a § NVF.

De insamlade uppgifterna utgör också källmaterial för regionala sammanställningar om täktverksamheten som kan behövas i övergripande planeringssammanhang. Uppgifterna kan också användas för att ta fram årsrapporter som belyser utvecklingen på täktområdet. Kännedom om denna utveckling behövs för att en urblåshushållningssynpunkt riktig linje skall kunna följas vid tillståndsprovningen och vid såväl grushushållningsplanering som annan samhällsplanering.

För statistikändamål och i utredningssammanhang kan sammanställningar behöva göras. I sådana situationer kan även en bild av täktverksamheten i hela landet behöva tas fram. Regionala sammanställningar enligt ovan kan då utgöra grundmaterial.

2.3 Sekretess

8 kap 6 § sekretesslagen innehåller en grundbestämmelse om sekretess för vissa i statlig verksamhet inhämtade uppgifter om enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat. Sådana uppgifter är sekretessbelagda, om det kan antas att den enskilde lider ekonomisk skada om uppgifterna röjs. För att sekretess skall gälla krävs emellertid att regeringen meddelat föreskrifter som närmare anger vilka uppgifter som omfattas av sekretessen. Sådana föreskrifter är intagna i 2 § sekretessförordningen och den därtill hörande bilagan.

Av nyssnämnda paragraf och bilaga (punkt 41) framgår att sekretess, under de i 8 kap 6 § sekretesslagen angivna förutsättningarna, gäller sådan verksamhet som består i utredning och tillstånd enligt naturvårdslagen. Detta medför att alla uppgifter som lämnas till länsstyrelserna med anledning av 27 a § naturvårdsförordningen är sekretessbelagda, om det kan antas att uppgiftslämnaren eller annan (t ex den som stått i affärsförbindelse med denne) lider ekonomisk skada om uppgifterna röjs.

Några generella regler om vilka uppgifter i fråga om täktverksamhet och stenkrossrörelse, som skall hållas hemliga på grund av bestämmelserna i 8 kap 6 § sekretesslagen och 2 § sekretessförordningen, kan självfallet inte meddelas. Omständigheterna måste prövas i varje enskilt fall då länsstyrelsen överväger att lämna ut uppgifter. Naturvårdsverket vill dock erinra om den i 14 kap 4 § sekretesslagen intagna bestämmelsen att sekretess till skydd för enskild kan helt eller delvis efterges av denne. Den person eller det företag som skall skyddas genom sekretessen kan således samtycka till utlämnandet av en eljest sekretessbelagd handling.

3 Uppgiftsformulär

3.1 Blankett

För fullgörande av uppgiftsskyldigheten skall användas den blankett som redovisas i det följande. Blanketten har utformats i samarbete med länsstyrelsernas organisationsnämnd, LON, och kan av länsstyrelserna beställas från Liber distribution, 162 89 STOCKHOLM. Den uppgiftsskyldige tillställs blankett av länsstyrelsen.

Uppgifterna skall sändas till
länsstyrelsen senast 28 februari
året efter uppgiftsåret

Uppgifterna avser kalenderåret

REGISTERUPPGIFTER

OBS! Fylls i av länsstyrelsen	Tillstånd/diarienummer			Tillstånd t o m (år, mån)						
	Fastighet(-er)									
	Län (bokstav)	Kommun	Församling/socken							
	Tillståndshavare (eller motsvarande)		Organisationsnr (ev)							
	Nyttjanderättshavare, exploatör eller kontaktman (om annan än tillståndshavaren)									
Verksamhet	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 33%;"><input type="checkbox"/> A Grus/Sandtäkt</td> <td style="width: 33%;"><input type="checkbox"/> B Moräntäkt</td> <td style="width: 33%;"><input type="checkbox"/> C Bergtäkt för krossändamål</td> </tr> <tr> <td><input type="checkbox"/> D Bergtäkt för andra ändamål än C</td> <td><input type="checkbox"/> E Torvtäkt</td> <td><input type="checkbox"/> F Krossverksamhet som inte bedrivs i i anslutning till en täkt</td> </tr> </table>				<input type="checkbox"/> A Grus/Sandtäkt	<input type="checkbox"/> B Moräntäkt	<input type="checkbox"/> C Bergtäkt för krossändamål	<input type="checkbox"/> D Bergtäkt för andra ändamål än C	<input type="checkbox"/> E Torvtäkt	<input type="checkbox"/> F Krossverksamhet som inte bedrivs i i anslutning till en täkt
<input type="checkbox"/> A Grus/Sandtäkt	<input type="checkbox"/> B Moräntäkt	<input type="checkbox"/> C Bergtäkt för krossändamål								
<input type="checkbox"/> D Bergtäkt för andra ändamål än C	<input type="checkbox"/> E Torvtäkt	<input type="checkbox"/> F Krossverksamhet som inte bedrivs i i anslutning till en täkt								

PRODUKTIONSUPPGIFTER (lämnas av Er, se vidare upplysningar på baksidan)

Täkt av grus/sand, morän och berg enligt A—D ovan samt krossverksamhet enligt F ovan	Material	Totalt (ton)	Uppskattad andel i % av materialet som använts till:				Beräknad kvarvarande mängd material inom det område som omfattas av täktillståndet (ton)
			väg	betong	fylln	övrigt	
	1. Levererat från täkt (A-D ovan) eller kross (F ovan)						
	2. För produktion av det levererade materialet har använts följande mängd råmaterial						
	a) Grus/Sand > 8 mm						
	< 8 mm						
	b) Morän						
	c) Bergmaterial från bergtäkt (C ovan), Därav material lämpat för ytbeläggning av vägar						
	d) Bergmaterial från bergtäkt (D ovan)						
	e) Bergmaterial från anläggning- o. byggn.arbeten						
	f) Bergmaterial från gruvor						Materialet kommer från
	g) Annat material (anges till höger)						Materialslag
	" -						Materialslag
Täkt av torv enligt E ovan	Material	Totalt ange MWh eller m ³ stjälpmt mätt (m ³ s)	Beräknad kvarvarande mängd material inom det område som omfattas av täktillståndet				
	3. Levererat från täkt energitorv	MWh m ³ s	MWh m ³ s				
	växttorv	m ³ s	m ³ s				
Övriga uppgifter	4. Huvudsakliga avsättningsorter (även utrikes)						
	5. Transportmedel						

Ort och datum

Underskrift/namnförtydligande

3.2 Ifyllnadsanvisning

Blanketten fylls i enligt följande.

Blanketten skall fyllas i och skrivas under av tillståndshavaren när det gäller täkt, och av den som driver verksamheten när det gäller separat krossverksamhet.

En blankett skall lämnas för varje täkt. Vad som utgör en täkt bestäms av täkttillståndet. Normalt skall det markområde som anges i tillståndet anses som en täkt.

Eftersom det vid täkt är tillståndshavaren som skall lämna uppgifter får denne redovisa, inte bara material som han själv har tagit ut ur täkten utan även material som har brutits där av någon annan (t ex av en entreprenör).

Registeruppgifter

Registeruppgifterna har normalt fyllts i av länsstyrelsen. Den som skall lämna uppgifter bör dock kontrollera uppgifterna och om det behövs rätta eller komplettera dem.

Med kontaktman menas den person som inom ett företag eller för en täkt med flera tillståndshavare har utsetts att svara för kontakten med länsstyrelsen i uppgiftsfrågor.

Den verksamhet som bedrivs har som regel kryssats i rutorna för alternativen A-E enligt de uppgifter som lämnats i ansökan när tillstånd till täkten söktes. Om mer än ett materialslag brutits i samma täkt skall två eller flera rutor kryssas för. Till grus/sandtäkt som avses i A räknas också täkt av sten (i lös avlagring), mo och mjäla.

Produktionsuppgifter

Övriga delar av blanketten fylls i med ledning av följande anvisningar, där siffrorna i kanten motsvarar numret på den fråga som anvisningen gäller.

1 Med levererat material avses **även**

- material som avhämtats vid täkten eller krossen
- leveranser inom det egna företaget för t ex vidareförädling till andra produkter
- material som har levererats till någon annan täkt eller plats för bearbetning

Material som tagits ut för husbehov redovisas inte. Det är endast leveranserna under förra kalenderåret som skall redovisas.

Den som fakturerar i m³ fast eller löst mått skall vid omräkning till ton använda följande omräkningsfaktorer:

m³ fast mått

Sandmaterial (<8 mm): multiplicera med	1,7
Grusmaterial (>8 mm): "-	2
Moränmaterial: "-	2
Bergmaterial: "-	2,65

m³ löst mått

Sandmaterial (<8 mm): multiplicera med	1,4
Grusmaterial (>8 mm): "-	1,65
Moränmaterial: "-	1,65
Bergmaterial: "-	1,65

Uppgifter om kvarvarande mängd material i fråga 1 och 2 lämnas bara av den som bedriver täkt. De lämnas så noggrant det är möjligt utifrån de undersökningar som gjorts av täkten. I dessa uppgifter skall även ingå kvarvarande mängd material i upplag för senare leverans.

- 2 Frågan om vilka råmaterial som använts för produktionen av det levererade materialet gäller allt material som levererats från täkten eller den separata krossanläggningen oavsett om det, när det gäller täkt, brutits (utsprängts) på platsen eller transporterats dit från någon annan plats. Material som transporterats till täkten eller krossanläggningen från någon annan **täkt eller krossanläggning** redovisas dock inte. Summan av mängden använt material enligt 2 a-g bör bli lika med mängden levererat material enligt 1.

Med ytbeläggingsmaterial enligt punkt 2 c avses här endast material som uppfyller fordringarna enligt vägverkets byggnadstekniska anvisningar BYA-84 kap 7 (Tabell 7:01-1) för vägar med 5000 fordon ADT (årsdygnstrafik) eller mera.

Punkt 2 d avser även användning av sk skrotsten från t ex prydnadsstenstäcker.

- 3 För energitorv bör i första hand MWh användas. Är inte det möjligt används m³s (stjälpt mått).
- 4 Under denna punkt skall även anges eventuella utrikes avsättningsorter. För industrimineral avses avsättningen av råvaran.
- 5 Som transportmedel anges t ex lastbil, båt eller järnväg.

3.3 Inlämning av uppgifterna

Den ifyllda blanketten skall sändas till länsstyrelsen senast den 28 februari året efter det år för vilket redovisningen gäller. Denna tidpunkt har valts för att de företag som lämnar uppgifter till statistiska centralbyrån (SCB) för industristatistiken skall kunna fullgöra sina skyldigheter mot SCB och länsstyrelsen samtidigt. SCB begär in dessa uppgifter omkring den 1 februari varje år. Länsstyrelserna bör alltså tillställa den uppgiftsskyldige blankett och ifyllnadsanvisning senast den 1 februari varje år.

En kopia av den ifyllda blanketten skall av länsstyrelsen sändas till Sveriges geologiska undersökning (SGU). Uppgifterna kommer av SGU att registreras och bearbetas i SGU:s grusdataarkiv. Samma regler om sekretess som för länsstyrelsen gäller för SGU:s hantering av uppgifterna.

BILAGA 1

Statens naturvårdsverks författningssamling

Naturvård

ISSN 0347-5301

Kungörelse med föreskrifter om uppgiftsskyldighet vid täkt och stenkrossrörelse;

**SNFS 1984:10
NV:19**

Utkom från trycket
den 8 november 1984

utfärdad den 1 oktober 1984.

Med stöd av 27 a § naturvårdsförordningen (1976:484) föreskriver Statens naturvårdsverk följande.

1 § Den som bedrivit täkt av sten, grus, sand eller morän vartill tillstånd lämnas enligt 18 § naturvårdslagen (1964:822) och den som drivit stenkrossrörelse som inte ligger i anslutning till en täkt skall senast den 28 februari påföljande kalenderår till länsstyrelsen lämna uppgifter om

1. mängden material som levererats under föregående kalenderår (redovisningsåret),
2. materialets uppskattade fördelning på väg-, betong, och fyllnadsarbeten samt övriga användningsområden,
3. mängden av olika råmaterial som under redovisningsåret använts för produktionen samt materialens uppskattade fördelning på angivna användningsområden,
4. det levererade materialets huvudsakliga avsättningsorter och vid leveranserna använda transportmedel.

2 § Den som bedrivit sådan täkt som avses i 1 § skall utöver där angivna uppgifter lämna uppgifter om den vid utgången av redovisningsåret beräknade återstående mängden material i täkten och om materialets beräknade fördelning på olika råmaterial.

3 § Den som bedrivit täkt av torv vartill tillstånd lämnats enligt 18 § naturvårdslagen (1964:822) skall inom den tid som anges i 1 § till länsstyrelsen lämna uppgifter om

1. mängden energi- eller växttorv som levererats under redovisningsåret,
2. den vid utgången av redovisningsåret återstående mängden energi- eller växttorv i täkten,
3. den levererade torvens huvudsakliga avsättningsorter och vid leveranserna använda transportmedel.

4 § Uppgifterna skall lämnas på blankett enligt fastställt formulär och i övrigt på sätt som Naturvårdsverket bestämmer.

5 § Länsstyrelsen skall sända kopia av den lämnade uppgiftsblanketten till Sveriges Geologiska Undersökning.

Denna kungörelse träder i kraft två veckor efter den dag, då kungörelsen enligt uppgift på den utkommit från trycket.

STATENS NATURVÅRDSVERK

VALFRID PAULSSON

Per Gullbring
(Enheten för areella näringar och
inhemsk energi)